

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilojen käytön toimenpideohjelma 2025-2030

Hyvinvointilautakunta 17.09.2024 § 191

Mäntsälän kunnan sivistys- ja hyvinvointipalveluiden käyttämien kiinteistöjen kokonaistarkastelua on tehty vuosien 2023 ja 2024 aikana. Vuonna 2023 tilattiin Finnish Consulting Groupilta (FCG) strateginen tilaselvitys. Tätä selvitystä tarkennettiin Mäntsälän kunnan omalla jatkoselvityksellä. Jatkokyöskentelyä ohjasi kunnanhallituksen nimittämä ohjausryhmä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi kunnanhallituksen puheenjohtaja Tapio Havula. Ryhmään kuuluivat myös kunnanvaltuuston puheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen, sivistyslautakunnan puheenjohtaja Matti Virpiaro, hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja Pauli, Goltz, tekninen ja elinvoima lautakunnan puheenjohtaja Christina Kalenius ja kuntakehityslautakunnan puheenjohtaja Jyrki Kosonen. Viranhaltijoista ryhmään kuuluivat kunnanjohtaja Hannu Laurila, tekninen johtaja Mika Pynttari, sivistysjohtaja Timo Ahvo ja talousjohtaja Riitta Samola. Ryhmän sihteerinä toimi opetuspäällikkö Janne Mäkinen.

Ohjausryhmän työtä tuki viranhaltijoista koostunut valmisteluryhmä. FCG:n strategisen tilaselvityksen tehtävänanto oli tarkastella Mäntsälän kunnan päätöksentekoa varten sivistys- ja hyvinvointipalvelujen rakennuksia sekä niihin liittyviä toteuttamismahdollisuuksia seuraavista näkökulmista: rakennusten hyödyntämispotentiaali pedagogis-toiminnallisesta näkökulmasta, mahdollisten muutosratkaisujen toteuttaminen, arvioida tarkastelun kohteena olevien palvelujen sijoittumista nykyisiin kiinteistöihin ja uudisrakentamistarpeita sekä optimoida tilatarpeet kestävästi, suhteutettuna arvioituun palvelutarpeeseen.

Kirjaston vuonna 2023 Unelmoidaan uudesta osallisuushankkeessa Mäntsälän kunta lähti visioimaan yhdessä asukkaiden ja päättäjien kanssa uutta kirjastoa toiminnan kautta, tässä hankkeessa ei keskitytty rakennuksiin vaan strategisessa tilaselvityksessä FCG antoi erikseen suositukset nuoris- ja liikuntapalveluiden tiloista sekä kirjastosta.

Perusratkaisuna oli kirjaston siirtyminen pois monitoimitalolta. Ehdotuksena oli, että kirjastolle rakennetaan omat tilat uudisrakennukseen. Nuorisopalveluiden tilat löytyvät monitoimitalolta, kun kirjasto siirtyy pois monitoimitalolta ja tilat otetaan nuorisopalveluiden käyttöön niin kuin ne alun perinkin ovat olleet. Samalla FCG ehdotti monitoimitalon esteettömyyden parantamista ja tilojen käytön tehostamista ja modernisointia.

Kirjaston uudisrakennusehdotukseen sisältyy myös musiikkiopiston tiloja, jotka olisivat osana kirjastorakennusta. FCG:n ehdotuksessa korostetaan kirjaston ja musiikkiopiston synergiaetuja, kun palvelut muodostaisivat yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden. Kirjasto- ja musiikkiopistorakennus oli myös ainoa uudisrakentamishdotus vapaa-aikapalveluille FCG:n tilaselvityksessä.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen palveluita ovat kirjasto-, kansalaisopisto-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä hyvinvointipalvelut. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen näkökulmasta juuri elinikäisen oppimisen ja

hyvinvoinnin tulosalueella ovat tällä hetkellä kriittisimmät tilatarpeet palvelutuotannon näkökulmasta tarkasteltuna.

Tilatarveselvityksessä esitettiin, että vapaa-aikapalveluiden tilat sijoittuvat monitoimitalolle, jolloin sinne sijoittuisivat nuorisotila ja työpaja, liikunnan palvelutilat, liikunta- ja nuorisopalveluiden henkilökunnan tilat. Osa musiikkiopiston toiminnasta voidaan myös sijoittaa monitoimitalolle. Näitä tiloja ovat esimerkiksi hallinto- ja henkilökunnan tilat sekä osa opetustiloista. Muu osa musiikkiopiston opetuksesta sijoittuu koulujen tiloihin.

Ehdotetut ratkaisut noudattavat muilta osin FCG:n selvityksen suositusta, mutta poikkeuksena on siis musiikkiopistolle esitetty tilaratkaisu. Vapaa-aikapalveluiden tilaratkaisun eteneminen edellyttää kirjaston siirtymistä pois monitoimitalolta, jotta kiinteistössä voidaan aloittaa peruskorjaus. Monitoimitalon peruskorjaus vaikuttaa palvelutuotantoon jonkin verran. Nuorisotilat joutuvat väistöön ja peruskorjauksen aikana koulujen sisäliikunnan tilanne heikkenee väliaikaisesti erityisesti Ehnroosin koulun ja Myllymäen koulun oppilailla. Tilanne oli sama myös osittain silloin, kun Ehnroosin koulun uudisrakennusta tehtiin.

Liikunta- ja nuorisopalveluille löytyvät riittävät tilat monitoimitalolta. Monitoimitalon taloteknisen peruskorjauksen lisäksi kiinteistössä on tehtävä toiminnallisia muutoksia ja esteettömyyden parantamista. Vapaa-aikapalveluiden toiminnan keskittäminen monitoimitalolle vapauttaa tiloja muualta. Simolan kiinteistö, kunnantalolta toimistotilaa ja seurojentalon yläkerta poistuvat peruskorjauksen jälkeen vapaa-aikapalveluiden käytöstä.

FCG:n strategisessa tilaselvityksessä esitettiin uudisrakennusta kirjastolle. Esityksessä oli myös ehdotus musiikkiopiston tilojen sijoittumisesta osittain uudisrakennukseen. Tilatarveselvityksessä tarkasteltiin kolmea vaihtoehtoa kirjastolle: uudisrakennusta, ulkopuolisen tilan vuokrausta ja sijoittumista olemassa olevaan tilaan. Tilatarveselvityksessä tarkasteltiin myös kirjaston tilatarvetta. Vertailukohteena käytettiin Keski-Uudenmaan kuntien kirjastojen keskikokoa. Mäntsälän kirjaston neliömääräinen tavoite verrattuna Keski-Uudenmaan kirjastoihin asettuu 1400–1800 m². Erityinen tarve nykytilanteeseen verrattuna kirjastolla on kirjastoauton lastaus- ja säilytystilan saaminen kirjaston yhteyteen. Kirjaston kiinteistön on oltava myös saavutettava, esteetön ja monipuolisen toiminnan mahdollistava kirjastolain hengen mukaisesti.

Mäntsälän kunnan elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen tilatarpeet koskevat kirjastoa, nuoriso- ja liikuntapalveluita. Toimenpideohjelman luonnoksessa esitetään, että Mäntsälän kirjasto sijoitetaan Hepolan koulukiinteistöön ja kiinteistössä tehdään toiminnan vaatimat välttämättömät muutokset. Mäntsälän kirjaston lopullinen paikka ratkaistaan 2030-luvulla.

Toimenpideohjelman luonnoksessa esitetään, että monitoimitalon peruskorjaus käynnistetään kunnanvaltuuston päättämän investointien tärkeysjärjestyksen mukaisesti. Nuoriso- ja liikuntatilat keskitetään monitoimitalolle. Osa musiikkiopiston tiloista sijoittuu monitoimitalolle.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi,
Hyvinvointipäällikkö Vuokko Leirimaa, sähköposti
vuokko.leirimaa(@)mantsala.fi

Esittelijä	Hyvinvointipäällikkö Leirimaa Vuokko
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta merkitsee toimenpidenohjelman valmistelun tiedoksi ja pyytää lausuntoa vaikuttamistoimielimiltä tilaselvityksen toimenpideohjelmaluonnoksesta vuosille 2025-2030.
Käsittely	Sivistysjohtaja Timo Ahvo esitteli asiaa kokouksessa.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan. Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden tilaselvityksen toimenpideohjelmaluonnos 12.9.2024 Liite 2. Unelmoidaan uudesta -hanke: Kumppanuuspöydän julkilausuma 19.1.2023

Hyvinvointilautakunta 22.10.2024 § 201
650/12.00.00/2024

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilojen käytön toimenpideohjelman luonnoksessa vuosille 2025 – 2030 pyydettiin lausuntoja 14.10.2024 mennessä. Määräaikaan mennessä saatiin 20 lausunto. Lausunnot antoivat vaikuttamistoimielimet, vanhempainyhdistykset, yksittäiset kuntalaiset, Ohkolan kyläyhdistys, työsuojeluvaltuutettu, Mäntsälän opetusalan paikallisyhdistys, vapaa-aikapalvelut, Mäntsälän kirjasto ja Mäntsälän koulut.

Vaikuttamistoimielinten lausunnoissa pohdittiin kirjaston sijoittamisehdotusta, ja nähtiin periaatteessa hyvänä kirjaston sijoittaminen Hepolan koulun tiloihin. Hepolan etuna nähtiin esteettömyys. Vaikuttamistoimielimet piti myös tärkeänä, että kirjaston paikka tulisi päättää pysyvänä eikä väliaikaisratkaisuna.

Ikäihmisten neuvoston toi esille vesiliikuntakeskuksen rakentamisen tärkeyden kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Koulujen vapautuvia tiloja ehdotettiin jatkossa ikäihmisten yhteisölliseen asumiseen. Lapsi- ja perheasianneuvosto näki veto- ja pitovoiman tekijänä, että palveluja tulee olla koko kunnan alueella ei vain keskustassa. Neuvoston näkemyksen mukaan kirjasto ja musiikkiopisto tulisi sijoittaa samaan paikkaan eli Hepolaan ja nuorisotilat monitoimitaloon. Lapsi- ja perheasianneuvosto pohti, tuleeko koulusta liian iso, jos Ehnroosin ja Myllymäen koulu yhdistetään yhtenäiskouluksi. Nuorisovaltuuston näkemys on, että musiikkiopiston toimitilat tulisi sijoittaa yhteen paikkaan ja Tuusula sopimus säilyttää, jotta mahdollistetaan jatkossakin Etelä- Mäntsälän nuorten mahdollisuus käydä yläkoulua Tuusulan puolella.

Vapaa-aikapalveluiden lausunnossa kiinnitetään huomiota Hepolan liikuntatilojen käyttömahdollisuuteen liikuntaseurojen osalta, jos kirjasto siirtyy koululle. Vapaa-aikapalvelut kannattavat musiikkiopiston siirtymistä Hepolan koulun tiloihin. Monitoimitalon palauttaminen nuorisopalvelun käyttöön nähdään hyvänä, kun remontissa huomioidaan nuorisopalvelun tarpeet kokonaisuudessaan ja lähdetään tarkastelemaan myös kuntosalin toiminnan uudistamista.

Kirjasto toteaa lausunnossaan, että kirjaston siirtäminen väliaikaisesti Hepolan koulun tiloihin ei vastaa kirjaston tarpeisiin ja ehdotus poikkeaa

täysin FCG:n ehdotuksesta, joka esitti kirjastolle uudisrakennustiloja. Lausunnossa kyseenalaistetaan Hepolan koulun soveltuvuus kirjastotoimintaan, erityisesti esteettömyyden, saavutettavuuden ja kirjastonauton tarvitsemien tilojen osalta. Lausunnossa todetaan myös, että kirjaston siirtäminen syrjäiselle paikalle heikentää merkittävästi palvelujen saatavuutta. Saavutettavuuden heikentäminen vaarantaa kirjaston käyttöastetta, joka on jo nyt Uudenmaan alhaisin. Kirjaston roolia lukutaidon ja yhteisöllisyyden edistäjänä ei myöskään tulisi aliarvioida. Kirjasto tuo esille, että kuntalaisia ei ole kuultu kirjaston siirtosuunnitelmassa, vaikka heidän mielipiteensä tulisi olla päätöksenteon keskiössä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilojen käytön toimenpideohjelma vuosille 2025-2030 on strategisen tilojen käytön suunnittelun lähtökohta. Nyt annetut lausunnot ovat hyvä lähtökohta strategisen suunnittelun konkretisoimiseksi ja jatkosuunnittelulle. Lausunnonantajien esille nostamat asiat ja näkökohdat huomioidaan seuraavan vaiheen suunnittelussa.

Lausunnoissa keskitytään luonnollisesti sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tiloihin. Kunnanvaltuuston tulee huomioida päätöksenteossa myös muut investoinnit ja kytkeä jatkovalmistelu kunnan kiinteistöjen ja muiden investointitarpeiden kokonaisuuteen, näin kunnan kiinteistöjen kokonaisuus on hallittu ja taloudellisesti kestävä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilojen käytön toimenpideohjelmassa vuosille 2025-2030 ei päätetä kouluyksiköiden lakkauttamisesta tai toimintojen sijoittumisesta skenaariossa esitetyillä tavoilla. Kunnan toimintojen kokonaisuuden kannalta on kuitenkin tärkeää, että lautakunnat, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto tekevät selvän linjauksen tilojen käytön suunnittelun lähtökohdista, jotta seuraavan vaiheen suunnittelu voidaan aloittaa.

Valmistelija Hyvinvointipäällikkö Vuokko Leirimaa, sähköposti
vuokko.leirimaa(@)mantsala.fi, Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti
timo.ahvo(@)mantsala.fi

Esittelijä Hyvinvointipäällikkö Leirimaa Vuokko

Päätösehdotus Hyvinvointilautakunta hyväksyy sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimenpideohjelman vuosille 2025-2030 toimivaltaansa kuuluvien osien.

Käsittely Sivistysjohtaja Timo Ahvo ja hyvinvointipäällikkö Vuokko Leirimaa esittelivät asiaa kokouksessa.

Esittelyn aikana sivistysjohtaja Timo Ahvo toi esiin, että vammaisneuvoston lausunto oli saapunut määräajan jälkeen, minkä vuoksi sitä ei ole sisällytetty esityslistan liitteisiin, mutta tullaan huomioimaan asian käsittelyssä. Vammaisneuvoston lausunto viedään pöytäkirjaan erilliseksi liitteeksi.

Päätös Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilojen käytön toimenpideohjelma 2025–2030

Liite 2. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilojen käytön toimenpideohjelma 2025–2030 lausuntojen yhteenveto

Liite 3. Vammaisneuvoston lausunto lausuntopyyntöön asiassa Sivistys- ja

hyvinvointipalvelualueen tilojen käytön toimenpideohjelmaluonnos 2025–
2030